

שולי דיכטר

תשתקו ותגידו תודה

הרעיונות לגבי הוצאת מאות אלפי אזרחים ערבים, על ידי שינוי הגבולות, נועדו למטרה אחרת: להשתיקם על תקן של אזרחים סוג ב'. על רעיון עוועים שחדר גם לכנס הרצליה

שהוא משלנו, שהוא מסוגל לרקוד עם דגל ישראל. המבחן הזה הוא טיגון הערבים במחבת, כמעשה הכניסיה בימי הביניים, במטרה להוציא מן הכופרים הוד את נאמנות, או לחילופין – להחזיקם כנחותים תמיד. שיורדו כבר, לכל הרוחות, כי מדינת ישראל מיטיבה עינם לעומת מה שמצפה להם בקרב אחיהם הפלשתינים מעבר לגבול, ויתחננו להישאר כאן.

היות שבכל מקרה יישארו כאן כמיליון ערבים, נראה כי התוכנית הנקראת בהיתממות "חילופי שטח" אינה אלא מסע של דהילגיטימציה, שמטרתו היא רק לסחוט מהם להישאר אזרחים מדרגה שנייה. כך, במקום האזרחות הדמוקרטית, שמהותה להכיל באופן שוויוני יותר מקולקטיב לאומי אחד, יישמר כאן המצב של שני סוגי אזרחות: אזרחות מלאה ליהודים, ו"אזרחות לייט" לערבים.

איך מגשרים בין אום אל-פחם להרצליה? כדאי למתכנני הכנס לנסוע לאום אל-פחם ולשוחח עם יושבי אוהל המאבק, וכדאי ליושבי האוהל להאזין היטב לדוברי הכנס; ייתכן שיבינו כי האינטרס היהודי והערבי גם יחד הוא לקיים כאן אזרחות שוויונית הנשענת על דמוקרטיה. אך גם אם לא יבינו, יהודי שמתכנן כאן את עתידו ועתיד צאצאיו חייב להתנגד לסילוק הערבים מן האזרחות גם משום שזה לא מוסרי, לא יהרדי ולא ציוני, וגם משום שזה לא עובד. הסיכוי של הציונות לשרוד ואף להתפתח בארץ-ישראל, יצמח על מצע של משטר דמוקרטי-שוויוני שיכיל בה את שתי הקבוצות הלאומיות העיקריות: יהודים וערבים.

הכותב הוא מנכ"ל שותף של עמותת סיכוי, לקידום שוויון אזרחי בישראל

בצומת אום אל-פחם הוצב השבוע אוהל מאבק לשחרור השייח' ראאד סלאח וחבריו ממעצר, תחת הסיסמה "גם לנו אין ארץ אחרת". מנגד, בכנס בהרצליה מוצגת היום התוכנית להפחתת מספר הערבים במדינה. השדר הדמוגרפי כבר יצא מן הבקבוק, והוא הגיע לבמה של "הזרם המרכזי".

ההצעה מתאפיינת בגישה פרגמטית, כביכול: סייפוח אזור המשולש למדינת פלשתין יפחית כ-200,000 ערבים מאוכלוסיית המדינה, בבחינת "פחות דונם, פחות עז". אך בעצם, מה יועילו החכמים בכך – דחיה קלה של קץ העליונות הדמוגרפית היהודית במדינת ישראל? הרי יישארו כאן כמיליון ערבים נוספים, ואף אחד (בינתיים) לא מציע להעמיס אותם על משאיות ולזרוק אותם מעבר לגבול.

אפילו הענק הנרי קיסינג'ר המליץ לאחרונה, במאמר ב"טריביון", לשרטט מחדש את הקו הירוק, כך ש-20% מן האזרחים הערבים יישארו מחוץ למדינה. אילו היה מעז קיסינג'ר להציע להעביר את העיר אל-פאסו, טקסס, בה כמעט כל התושבים דוברי רים ספרדית ומזדהים כ"מכסיקנים-אמריקנים", באמצעות שרטוט מחדש של הגבול עם מכסיקו, הוא היה מואשם בגזענות. כאן הוא מרשה לעצמו. כי כאן כולם מרשים לעצמם, ולא רק "הקיצוניים".

ואולם, ייתכן שלא מדובר בניסיון להיפטר ממש מן האזרחים הערבים, אלא דווקא לעצב את היחסים בינם לבין הרוב היהודי. האיום בהגליה מן האזרחות נועד פשוט "לשים את הערבים במקום". הנפנוף בגירוש מגן העדן של האזרחות הישראלית הוא שאלת מבחן, כעין "נאמנומטר" של האזרח הערבי: שיוכיח